

Hur finansiera och driva open access-tidskrifter vid ett universitet?

Kungliga biblioteket, Stockholm
25. oktober 2012

Jan Erik Frantsvåg
Open Access-rådgiver
Universitetsbiblioteket i Tromsø

Litt om meg og UiT

- Økonom og dokumentasjonsviter
- Lang erfaring fra bank, og fra universitetets økonomiavdeling
- De siste seks år open access-rådgiver ved UB Tromsø
- Universitetet i Tromsø (UiT)
  - Et klassisk universitet med «alle» utdannelser – lengst nord
    - 2500 ansatte, 9500 studenter
  - Open access-vennlig ledelse
    - vitenarkiv (Munin) fra 2006
    - publiseringstjeneste (Septentrio Academic Publishing) fra 2010
    - Munin-konferansen fra 2006
    - publiseringsfond fra 2011

Norwegian Sea

Sverige
(Sweden)

Norge
(Norway)

Suomi
(Finland)

Bergen

Oslo

Göteborg

Stockholm

Baltic Sea

Tampere

Turku

Helsinki

Tallinn

Sankt-Peterburg
(Санкт-Петербург)

Eesti
(Estonia)

Latvia

Nizhni

Hva er open access-publisering?

- Det som publiseres gjøres fritt tilgjengelig på internett
  - Det finnes grader av fritt
    - Fra kun gratis lesing («Gratis» OA)
    - Til alle rettigheter til gjenbruk av innholdet («Libre OA»)
  - Det er innholdet som skal være fritt
    - Ikke formen (pdf, word etc.)
- «Gold» OA = OA hos utgiver
  - «Green» OA = OA i regi av forfatter (institusjon, fag)
- Peter Suber: *Open Access* anbefalt lesning

Hva innebærer OA for finansiering av tidsskriftet?

- Minstekravet til OA er gratis lesing av innholdet
  - -> Kan ikke ta seg betalt for tilgang, som er den tradisjonelle modellen
    - Abonnement
    - Stykkpris per hefte eller artikkel (elektronisk)
- Så hva kan man da ta betalt for?
  - eller må man se på helt andre finansieringsmåter?

Andre finansieringsmåter

- Institusjonell støtte
  - Egen eller andres institusjon
    - Donering av arbeidstid for redaksjon og støttepersonell
    - Gratis drift av servere og programvare
    - Annen support
  - Penger!
- Individuell støtte
  - Donering av fritid og kompetanse
  - Donasjoner i penger via nettsted
- Økonomisk forsiktighet og sparsommelighet
  - Justering av ambisjonsnivå

Foreninger («societies»)

- Foreninger kan ha tidsskrift som en tjeneste for medlemmene
  - Finansierer og driver tidsskriftet
  - Slike tidsskrift kan ofte tjene på å bli OA
- Men andre foreninger kan ha tidsskrift de tjener penger på
  - Slike tidsskrift blir ikke OA med det første
- Finnes det en forening som kan tjene på å ha ditt tidsskrift for sine medlemmer
  - Kan de bidra med midler?

Kostnader

- Må holdes lave
- Kostnader er ikke lik fakturaer
  - Største kostnad er bruk av arbeidstid
    - Ofte usynlig i universitetenes økonomisystemer
- Bruk gratis programvare
  - Open Journals System fra Public Knowledge Project
  - Institusjonelle publiseringstjenester
    - http://www.ub.uit.no/wiki/noap/index.php/Nordic_Journal_Hosting_Possibilities
- La forfatterne gjøre jobben (forsøk!)
  - Korrekturlesing og språkvask
  - Referansesjekk og formatering

Men ...

- Forsøk å skaffe penger
- Noen jobber bør outsources
  - Professorer er dårlige og dyre typografer!
    - Engasjer freelancere
  - Professorer bør ikke passe servere
    - Lei tjenester, f.eks. hos PKP

Inntektskilder

- Avgifter på forfattersiden
  - Article Processing Charges (APC)
  - Article Submission Charges
- Avgifter på lesersiden
  - Abonnement på papirutgave
  - Salg av ulike presentasjonsformater som f.eks. ePub
    - (Det er innholdet, ikke formen som skal være fritt tilgjengelig)
- Kommersielle inntekter
  - Reklame
    - Ikke forhandlet, men automatisk som Google AdSense
    - Ev. affiliation med bokhandel
- Hvert tidsskrift unikt – ingen generell oppskrift

Inntekter medfører utgifter

- Abonnement passer for eksisterende tidsskrift som konverterer til OA
  - Vanskelig å starte OA, og så skaffe abonnenter
- Salg medfører arbeidsinnsats og administrasjon
- Annonsealg
  - Salg av enkeltannonser krever arbeid og administrasjon
  - Fare for redaksjonell påvirkning fra annonsører
  - Må satse på andre modeller
- Fakturering koster penger!

Eksempler på tidsskrift som har gått fra TA til OA

- Rangifer
  - Verdens ledende reindriftsforskningstidsskrift
- Nordisk tidsskrift for helseforskning
  - Sykepleie og lignende fag
- Begge tidligere abonnementsbasert og på papir
  - Nå OA hos Septentrio Academic Publishing (UB Tromsø)

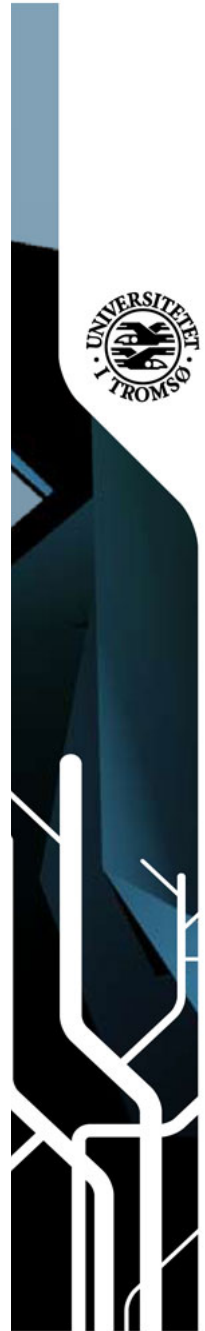
Rangifer

- Tidsskrift om reindrifsforskning
  - Artikler på engelsk, sammendrag på forfatterens eget språk
- Eies av Nordisk Organ for Reindrifsforskning (NOR)
  - Finansiert av aktuelle ministerier i Norge, Sverige og Finland
- Utgitt siden 1981
  - Subsidiert av NOR
  - Ca. 250 abonnenter – stort sett USA, Canada, Finland, Sverige, Norge og Russland
  - 2 numre per år, pluss temanumre og rapporter
  - Trykket og sendt per post til abonnentene
  - Løssalg stort sett ikke fakturert pga. kostnadene ved fakturering

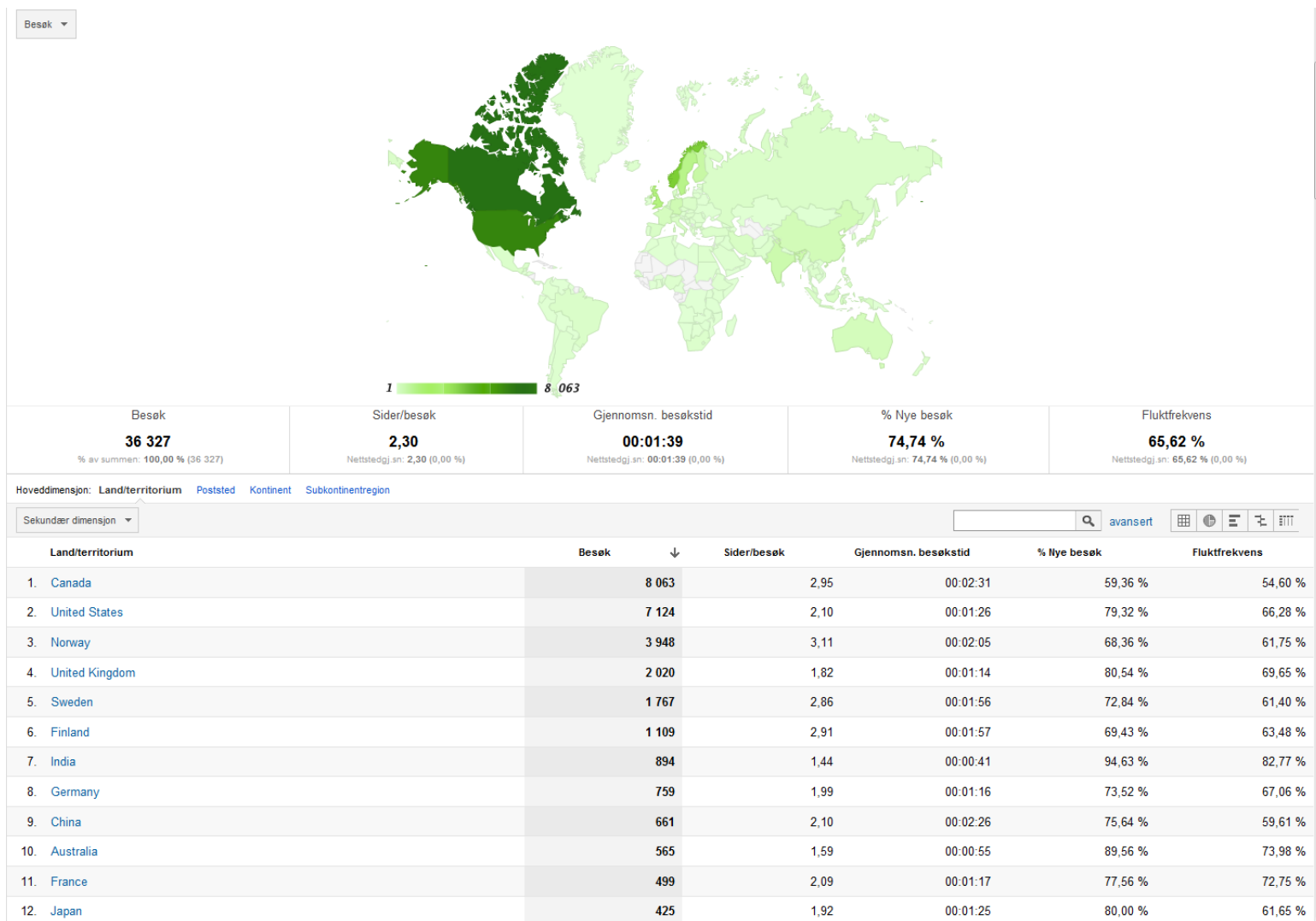
Hos Septentrio

- Fra januar 2010 ble de siste numre lagt ut, etter hvert også alle tidligere numre (komplett i 2012)
  - Fritt og gratis tilgjengelig for alle
  - CC BY-lisens på innholdet
  - Alle artikkelmetadata lagt inn i DOAJ
- Ingen papirutgave
- Ca. 7800 nedlastinger av fulltekst (pdf) per måned
- Langt videre leserkrets enn før
- Nye tekniske muligheter
  - <http://septentrio.uit.no/index.php/rangifer/article/view/2378>

01.10.2011–30.09.2012

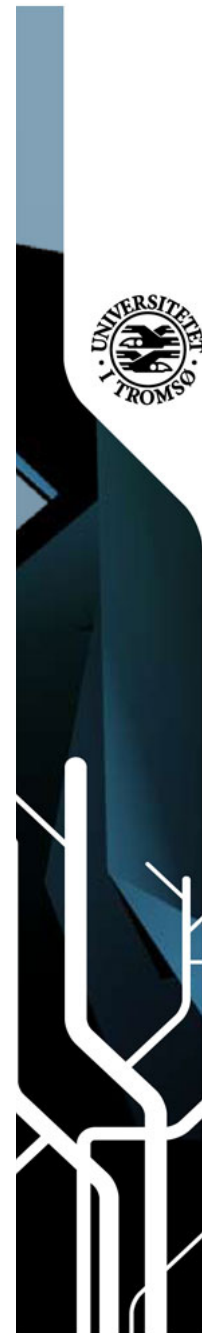
36 327 besøk fra 164 land/territorier

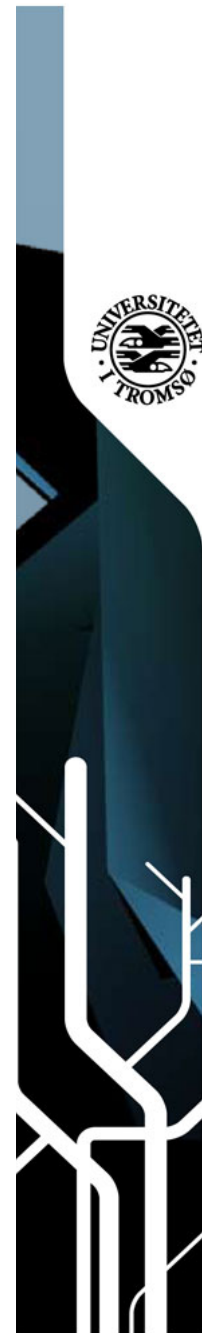
Økonomien i dette

- Mistet alle abonnementsinntekter
- Kostnadsreduksjonene
  - trykking
  - porto og forsendelse
  - administrasjon og fakturering
  - abonnementsadministrasjon og faktureringstørre enn inntektsbortfallet
- = bedre økonomi som OA, uten inntekter

Nordisk tidsskrift for helseforskning

- Forskning på sykepleie og tilgrensende profesjoner
- På norsk/svensk/dansk
- Eies av Universitetet i Nordland og Universitetet i Tromsø i fellesskap
- Startet 2005
- Ca. 250 betalende abonnenter
- Lønn til redaktør finansiert av eierne (deltidsjobb)

Hos Septentrio

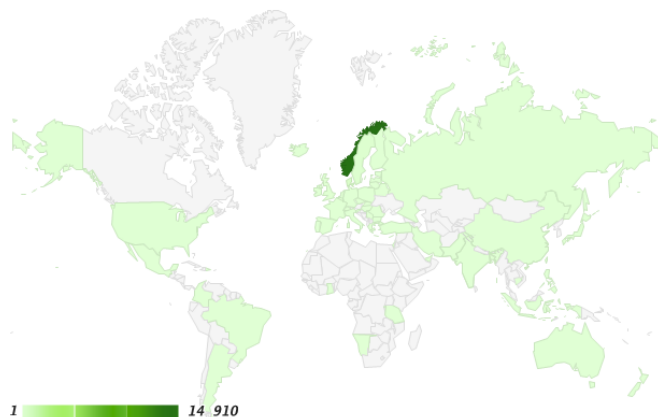
- Fra februar 2010 ble de siste numre lagt ut
  - Eldre numre ikke lagt ut
  - Legges ut litt etter at papirutgaven trykkes og sendes ut – et spørsmål om kapasitet, ikke om policy
- Fritt og gratis tilgjengelig for alle
  - CC BY-lisens på innholdet
  - Alle artikkelmetadata lagt inn i DOAJ
- Fortsatt papirutgave
  - Fortsatt ca. 250 abonnenter
- Ca. 1600 nedlastinger av fulltekst (pdf) per måned
- Langt videre leserkrets enn før

01.10.2011–30.09.2012

15 943 besøk fra 61 land/territorier

Besøk ▾

Besøk 15 943 <small>% av summen: 100,00 % (15 943)</small>	Sider/besøk 2,40 <small>Nettstedgj.sn: 2,40 (0,00 %)</small>	Gjennomsn. besøkstid 00:01:40 <small>Nettstedgj.sn: 00:01:40 (0,00 %)</small>	% Nye besøk 74,68 % <small>Nettstedgj.sn: 74,68 % (0,00 %)</small>	Fluktfrekvens 54,39 % <small>Nettstedgj.sn: 54,39 % (0,00 %)</small>
---	---	--	---	---

Hoveddimensjon: [Land/territorium](#) [Poststed](#) [Kontinent](#) [Subkontinentregion](#)

Sekundær dimensjon ▾

Land/territorium	Besøk ↓	Sider/besøk	Gjennomsn. besøkstid	% Nye besøk	Fluktfrekvens
1. Norway	14 910	2,40	00:01:40	74,03 %	54,40 %
2. Denmark	471	2,60	00:01:26	86,62 %	45,44 %
3. Sweden	222	2,30	00:02:26	86,04 %	54,95 %
4. United States	61	1,93	00:01:01	73,77 %	70,49 %
5. (not set)	46	1,54	00:01:39	80,43 %	73,91 %
6. United Kingdom	30	1,53	00:00:17	93,33 %	63,33 %
7. Finland	19	6,47	00:05:05	73,68 %	31,58 %
8. China	18	1,06	00:01:19	66,67 %	94,44 %
9. Spain	17	2,59	00:01:41	88,24 %	58,82 %
10. Netherlands	15	2,27	00:00:32	60,00 %	60,00 %
11. Germany	14	1,79	00:01:06	85,71 %	64,29 %
12. France	10	2,20	00:00:22	80,00 %	70,00 %

Økonomien i dette

- Mistet nesten ingen abonnementsinntekter
- Ingen kostnadsreduksjoner
- = samme økonomi som OA, med de samme inntekter og utgifter
- Men med flere lesere
  - De mest leste artiklene har over 8000 nedlastinger siden februar 2010

Konklusjon?

- Det finnes ikke «en oppskrift» som passer alle
  - Alle tidsskrifter er unike, også med hensyn til inntektsmuligheter og økonomiske behov
  - Må finne sin egen plass
- Penger er bra å ha!
- Støtte fra egen institusjon er nødvendig
- Samarbeid med andre kan spare kostnader ...
  - Behøver man et nytt tidsskrift?
- Viktigste effekt av OA er flere lesere

Mer informasjon:

- Open Access-rådgiver Jan Erik Frantsvåg
- Universitetsbiblioteket i Tromsø, Avdeling for IT, formidling og utvikling
- Telefon (+47) 77 64 49 50
- Mobil (+47) 995 06 207
- e-post jan.e.frantsvag@uit.no
- Årets viktigste begivenhet:
  - The 7th Munin Conference on Scientific Publishing 2012 – New Trends
    - <http://www.ub.uit.no/baser/ocs/index.php/Munin/MC7>
  - Tromsø, 22-23 november

